

PERŽVALGA.

— Susitvėrusi 30 d. balandžio, š. m., Vilniuje draugovė „Šviesa“, kaip girdėt, jau išleido dvi knygeles, butent: „Šveicarija ir jos kalnai“ ir „Duona!“ Toliau yra rengiamos išleisti šitos knygos: „Visatinas, lygus, betarpinis ir slaptas balsavimas“, „Žmogaus tiesos“, „Kaip bulgarai įgijo liuosybę“, „Garibaldi“, „Trusas ir kapitalas“, „Audėjai“. Yra tai labai svarbūs veikalai, ypač auklėjime draugijos.

„Šviesos“ įsteigtojai yra šitie: inž. J. Bortkevychius, dras J. A. Domaševychius, inž. V. Sirutavychius, V. Patvinskas, P. Višinskas ir J. Daumantas.

— „Darb. Balsas“ N6 paduoda surašą paskutinių areštų, bausmių ir kratų. Teip Šiauliuose kratyta Montvydas. Kupiškio apielinkėj — Maideikis (Kuosėnų sod.), policija jieškojus spaustuvės ir bombų, Gabriunas (Laukmeniškų sod.) rado šaudyklę.

Skapiškyje dėl demonstracijos areštuota Šaltis (arba Šaltenis), Juozas Mazilis (paleistas). Anykščių arešt. M. Valiukonis, J. Baltuška (abu iš Šemeniškių), J. Balttronis (iš Jurzdino), J. Baltuška (antrą kart). Vilniuje 5 geg. (s.s.) areštuotas Vytautas Didžiulis, Vilniaus junkerių mokyklos mokiny.

— Ten-pat paduoda apie šnipus, išdavikus. Skapiškyje Kazimieras Čypas (jau buvo rašyta 1903 m., Liepojuj) ir Nifodei Murnikov arba Mifodzka.

— Girdėt, kad Philadelphiaj pasirodė naujas „juokingas“ laikraštis, vad. „Pleperis“, kurį išleidžia T. Astramskas.

— „Kova“ N6 praneša, kad Partijos spaustuvė po truputį yra papildoma: įtaisyta smulkios raidės, ir pripirkta raidžių kreivų, parašams po straipsnių.

— Į „Kovos“ redakciją Motiejunas iš Baltimorės atsiuntė

tikiėtų leidžiamoms ant išlaimėjimo knygoms ir siutui. Pelnas eis naudan socializmo propagandos.

— Nuo 15 geg. lig 22 liepos pas centrališką Revoliucijos Šelpėjų kasierių suplaukė aukų revoliucijos reikalams \$433.76. Atmetus išlaidas susirašinėjimams ir tt., lieka izde \$432.96.

— „Laiko“ N4 patilpo korespondencija iš Krokavos, apie „ltutą“ ir „Lithuanijos“ kuopą. Nuo „Rutos“, esą, vis atsimeta ir atsimeta „senoji karta“, kuri buvo maniusi „Rutą“ perkeisti „i konservatyvų draugovę arba buržujų kliubą“. Ypač labiau pradėjo jų skaitlius mažintis po skaitymų apie Maironį ir Baranaucką, šįmet. „Lithuanijos“ kuopa susidedanti veik iš pačių studentų-dailininkų, kurie labai vargingai gyveną. Savo susirinkimuose pradeda kalbėti „apie atgaivinimą tautiškosios dailos“, o baigia „dejavymais ir tarpusavomis skundomis, kad vienas jau nuo neatmenamų laikų skysta arbatele ir duonute tesimaitinąs, kitas šiandien visai nevalgęs, trečias neturįs iš ko dažu (farbų) nusipirkti, todėl neinas į Akademiją, o galų galė visi ima keikti save, ir visą šaltą, sustingusį pasaulio mechanizmą“.

Kuopos tikslas: „sujungti visus lietuvius-dailininkus tautiškos dailos gaminimui“. Bet ta graži, ikšiol nejudinta, idėja esti slopinama beturtystės, o visuomenei daila maž terupi.

— Liepos 12 dieną (s.s. 19 berž.) sukako lygiai 25 metai nuo davimo daktarėms-motėrimis tiesų liuosai praktikuotis Maskolijoj.

— „Vil. Žiniose“ Matulaitienė praneša, kad jos vyras jau baigia versti Bellamy'o knygą, vardu „Už šimto metų“, kuri tuojaus busianti paduota į spaudą.

— Sustreikavusieje Kaune

Kauno apskričio teismo raštininkai liepos 14 d., algą padidinusi, vėl sugrįžo prie darbo.

— Valdžia ketina leisti ir Lenkų karalystėje įsikurti žemičių įsteigoms. Taigi ir Suvalkiečiai lietuviai galės gėrėtis poniškai-bajoriška draugove, ir viens Lietuvių Demokratų Partijos reikalavimas bus išpildytas.

— „Vilniaus Žiniose“ skaitome:

„Kalba, kad Kolpino izdo dirbtuvę saugos kazokai. Ikšiol dirbtuvę saugojo gvardijos jurininkai, bet dabar pripazino per pavojingą jurininkų su darbininkais susiartinimą“.

O kaip kur girdėt, kad ir kazokų „susiartinimas“ su darbininkais pasirodo „pavojingu“. Bėda tai valdžiai!

— Liepos 6 d. sustreikavo Suvalkuose visi amatninkai.

— Berželio 26 d. Kaune pasibaigė streikas darbininkų ant garlaivių, ant Nemuno. Sustreikavo apskričio teismo raštininkai.

— Berželio 30 d. Kaune vėl sustreikavo Šmito pabrinko darbininkai—1,000 žmonių.

— Janovoje Kauno gub. liepos 1 d. sustreikavo 500 darbininkų, dirbančių prie statymo tilto ant Vilijos.

— „Gaz. Katolicka“ aprašo 1-mąjį susivaziavimą „Lenkų ir Lietuvių Vargamistrų Sandoros Amerikoje“.

Susivaziavimas buvo Chicagoj, nieko nenuartata, tik atlikta dievmaldystė, visuotinas komunijos priėmimas, pietų valgymas, tušti pasigyrimai prakalbose. Vieną sykį kalbėjo ir lietuviškai — pan Lemont, kuris tarp kito ko pasakęs; kad Lenkija ir Lietuva, tai „kaipo dvi seselės iš vieno kelmo išaugusios“ (mat ir kelmas sykį buvo tėvu). Pagaliaus, muzykės direktoriui E. Wiedeman'ui susivaziavimas įteikė... „dailų auksinį medalį“, už jo užpelnius ir trusą dėl

„Sandoros“, kuri vos keli mėnesiai gyvuoja. Tai kur lengva gribė įgyti!

— Krokaviniam laikraščiui „Nowa Reforma“ telegrafuoja iš Vienos:

„Neue Free Presse“ patalpino žinią iš Medyolano, kad Luganoje buvo slaptas susirinkimas lenkų revoliucionierių partijos, kur nuspręsta tapo išleisti atsišaukimą į visus lenkus, kad ginkluotųsi ir rengtųsi prie visuotino sukilimo. Prie to nutarta išleisti du sykiu į mėnesį partijos organą, vad. „La Pologne“.

— Slavianofilas čekas Lipensky rašo į „Norodni Listy“ apie galimą, anot jo, sutverti „čekiškai-lenkišką kalbą“, parinkus ir sudėjus tų dviejų tautų geresnius žodžius ir atmetus nukaltus ir prisisavintus.

— „Am. Slovenske Noviny“ rašo iš Clarksburgo, W. Va., kad pulkas lietuvių užpuolė ant slovakų, besilinksminančių pas P. Horkavec, per jo sunaus krikštynas, ir kelis labai supiaustė peiliais, buk už tai, kad jų (lietuvių) nekviėtė ant krikštynų. Vieno iš lietuvių nurodyta pravardė: Miller. Kaip ta žinia teisinga-nežinia.

Isz Lietuvos.

Terrorizmas. Demonstracija. Krata. Maisztas. Trankymas „manipoliaus“.

Butka (Gudelių vals. Senapilės pav.). Berželio 30 d. čia buvo pusmetinė vakčiaus sueiga. Susirinkus žmonėms, tuo nepažįstamas vaikiną atsi-nešė puoną atsišaukimų ir pradėjo dailt. Atsišaukimai buvo dvejopi: ant geltonos popieros: „Draugai darbininkai ir darbininkės!“ kiti ant mėlsvos: „Ko reikalauja Lietuviai Socijaldemokratai?“ Visi L.S.D.P. išleisti.

Tuojaus atbėgo trys žemsargiai: vietinis Andriuskevychius,

gudas, Višakio Rudos Simkat, liuteris, ir Veiverių starša Valickis. Jie norėjo dalįtoją nuvert, bet keletas draugų nugrudo žemskius ir prisakė, kad nesikištų. Du buvo besitraukę, bet starša Valickis išsitraukė revolverį ir stojo priešais dalįtoją atsišaukimų. Dalįtojas irgi išsiėmė revolverį, net Brauningo sistemos, ir pradėjo kalbėt. „Vyrai! Męs šiandien susirinkom čia pasikalbėt tarp savęs, apsvarstyt savo reikalus, ar gi duosimės policijai kištis į mūsų tarpą? Ar gi policija jodys mums ant sprandų? Šalin policija! Muškim policistus!“...

Tuo tarpu Valickis buvo užvedęs revolverį ant kalbėtojaus, ir tik-tik reikėjo iššaut, kaip keletas šuvių nežinia iš kur sutrenkė į Valickį, kuris, nespėjęs iššaut į kalbėtoją, rėkdamas ne savo balsu parvirto kaip stuobris ir neužilgo pastiro negyvas...

Kitas žemsargis, Andriuškevič, ir gavo vieną kulka į petį, kitą į vidurius, bet spėjo pabėgti advaką, kur užsidaręs išliko gyvas, bet sunkiai serga. Žemskis Simkus — nežinia kur dingo.

Kalbėtojas teip pat pasišalinino ir demonstracijos nebuvo. Nieks iš susirinkusių valsčionių nebuvo sužeistas. Nudėtasis starša Valickis tokį myrį buvo pilnai užsitarnavęs jau seniai, nes yra žinomas visam Senapilės pavietai kaip baisiausias šnipas, kiekvieną keleivį užkabinejo; kur jis buvo, ten kratos, areštai ir tyrinėjimai nesiliovė, daugybė ypatų areštuotų ir po priežiura paduotų; vis per jį priežastį.

Taigi jau ir mūsų žmonėms atėjo laikas atmonijimo visiems valdzios tarnams, už jų piktus darbus; atėjo laikas ardyti sąnarius valdzios mašinos!

Sugrius ta mašina!

Nebrėkutis.

Apie tą patį atsitikimą, trumpai paminėdamas „Vil. Zinių“

korespondentas, sako: „Virens nysis žemsargis norėjo iš nepazįstamųjų žmonių atimti lapelius, bet tuo pačiu laiku trims šuviais iš revolverio jį užmušė, jaunesnysis žemsargis norėjo pabėgti, bet jį sužeidė.

Atsišaukimus dalindami nepazįstamieji rėkė „šalin policija“. — Valsčionys gaili vietin. žemsargi, bet nė vienas nesistengė pagauti užmušėjus“. Kame teisybė? Red.

Igliauka (Senapilės pav.). Liepos 1 d., nedėlio, mūs bažnytkiemij atsibuvo iškilminga demonstracija.

Išėjus žmonėms iš bažnyčios po maldų, atėjo per miestelį du vaikinai: viens nešė dalindamas žmonėms geltonus, mėlynus ir baltus atsišaukimus, — „Draugai darbininkai ir darbininkės“, „Ko reikalauja Lietuviai Socialistai Lietuvoje?“ ir „Vyrai ir musės“, — antras nešė augštai iškelę raudoną vėliavą blizgančią, su gana gražiu ir aiškiu parašu — „Lai gyvuoja laisva, neprigūlminga Lietuva! Šalin caro valdzia!“

Daėjo iki bažnyčios, pasilipo ant vežimo ir pasakė gana gražią prakalbą, kurios žmonės atidžiai klausė ir visiems labai patiko. Net ir kunigai nekurie norėjo paklausyt... Tik vienam kun. Katiliui, vietiniam klebonui, matyt, visai nepatiko (nors apie jo blogus darbus nebuvo nieko kalboje minėta); jis tuo nusiuntė į bokštą bobas, kad skambėtų neva ant mišparų (nors dar visai ne mišparų laikas buvo). Bet žmonės ant jo kankalavimo visai atydos neatkreipė (mat ir varpo balsas ne savo laike nueina nieku) ir klausė liki galui prakalbos, o bobos, nusibodus joms kankaluot turėjo paliauti. Pabaigus kalbą, kalbėtojas su vėliava ėjo per miestelį, o minia žmonių lyde, o revoliucijines dainas dainuodami. Nuėjus atokiai už miestelio, pakėlė keletą kartų šauksmus: „Šalin

caro valdzia“ ir tt. ir iššovė daugelį kartų iš revolverių, paskui išsiskirstė.

Policija visai nesikišo, vietinis žemsargis iš baimės apsirgo...

Žmonių buvo gana daug, nes tą dieną buvo primicija klier. Gergelio. Atsišaukimų buvo viršaus per 1000, kurių žmonėms neištoko; pabaigus dalinti atsišaukimus, žmonės kalbėtojaus prašyte prašė „popie rėlių“, bet jau nebuvo.

Dabar žmonės kožną nedėdienį tik laukia, ar ne pasakys koks „ponaitis“ pamokslą; matyt, kad labai pratinka toki pamokslai. *Nebrėkutis.*

Pilviškiai (Senapilės pav.) Berzelio 6 d., š. m., buvo krata Žilių sodziuj (Griškabudžio vals.) pas ukininką Pranciškų Štrimą. Kratė 3 žemsargiai ir zandaras, kurių pavardžių nežinau. Mat užskūsta buvo nežinomo judošiaus, kad pas Pranį yra sankrova šaudyklių ir revolverių revoliucijos tikslui. Bet tos sankrovos nerado (nes jos ir but nebuvo!), o jos vietoj užtiko tik atsišaukimų įvairios rūšies, k. t.: „Karė“, „Zapasniejie“, „Pirmoji Geguzės“ ir kitokių, viso 18 lapelių, o laikraščių šiuos: „Darbininkų Balsą“, „Ukininką“, keletą knygelių ir... revolverį. Tuom tarpu P. neraštavojo, bet po dviejų dienų smarkiai pradėjo jo jieskoti; bet Pranio nė pėdų suvuosti negavo...

Teip atėjus antrai dienai Sekmėnių (12 berz.), Pilviškių žemsargiai ir vienas Griškabudžio įsikabino į Štrimo kaimyną, tulą Blhonskį, laikydami jį per P. Štrimą, ir betąsydami sudrąskė jo rubus, norėdami nuvesti į raštinyčią ir įkišti į laštą. Bet ant jų nelaimės, atsirado daug užtarėjų ir vienas priėjas teip smogė su kumščia žemsargiui į tarpakį, kad tam net vidudienį zvaigždės ant dangaus sumirgėjo, o kiti

žmonės pradėjo rėkaut ir mušti iš visų „baltkepurius“.

Griškabudinis žems. vieną kartą iššovė, bet ant ja šuvis iš-minios atsiliepė keletas šuvių. Tai matydami žems. išsitraukė kardus (šalbs), bet pamatę, kad vyrai traukia dyselius iš vežimų, 3 žemsargiai pradėjo bėgti per rinką linkui raštinyčios, o vienas (Pilviškių Naujalis) išpruko į zydų sinagogą, nes gerai apkvaitintas nuo kumščų nepatropijo bėgti paskui anuos. Dabar policijos šventadieniais miestialyje visai nematyti.

29 d. berzelio, t. y. per šv. Petrą, žmonių minia sutarė uždarinėti manipolį, sankrovą ir alines, nes, girdi šventas dienas reik švęsti... Išėję iš bažnyčios tuo savo piktumą numetė ant zydelkų pardavinėjančių pyragus ir saldumynus. Pradėjo tuo viską barstyti, mėtyti, daužyti. Pamatę tai sankrovininkai ir degtinės pardavinėtojas (manipolčikas), — užsirakino duris ir langus. Minia užsidegusi piktumu priėjo prie manipolio ir pareikalavo atidaryti. Pardavinėtojas meldė jų, kad tai ne jo čia degtinė ir t. p., bet pamatęs pagrozojimą iš minios, tuo atidarė. Minia įsivertusi į vidų pradėjo mesti laukan degtinės „gorčinius“, o „mažiukes“ glėbiais lauk nešti ir mušti. Kurie nešinosi sau, nuo tų atėmė ir sumušė... Upe liais papludo ir pasmirdo degtinė, ir likosi tik stiklų kruvos... Vėliaus patraukė ant aludzių, bet... iš minios pradėjo kalbėti, kad atjoja kazokai, tai išsiskirstė. Policija, kaip augščiaus minėjau, bijosi visai pasirodyt, o išgirdus, kad „buntas kyla“, visai pasislėpė, kad vėl negautų perti. Krautuvių nedraskė.

30 d. balandžio, Pilviškių apygardoje buvo išmėtyti ir išlipinėti atsišaukimai: „Za-

pasniejė". Tas darbas atrado plačią dirvą visuomenėje, nes buvo šv. Jurgio atlydai, ir žmonės norai skaitė, girdami mėtųjus.

Paviškių Juozas.

Cenzuriniai laikraščiai, kaip „Birž. Viedomosti“, „Vilniaus Žinios“, „Ogniwo“ — pamindami matomai tą patį antros dienos sekminių maištą, sako, kad Pilviškių stoties viršininkas atsuntęs ugniagesius, kurie liedami vandeniui išskirstę įnirtusią minią. Keli žmonės esą sužeisti; maišto vadovai areštuoti, — tik nepasakyta, kas toki.

Tikimės, kad gerbiami korespondentai praneš mums pilnesnes žinias, apie šitą ir kitus sumšimus ir jų pasekmes.

Redakcija.

Liet. Soc.-Dem. Partijos Atsišaukimai.

Lietuvos Intelligentija!

Jau artinas galas serai politiskai tvarkai. Už karės sunkumą žmonės nebeteko kantrybės ir sukilo prieš Rusijos despotą. Krustelėjo labiausiai slėgiamoji draugijos dalis — darbininkai, ir nuo to sujudimo nebeapatysomai pakrypo caro sostas ir biurokratijos gaujos galybė.

Kartu su kitais ir Lietuvos liaudis nešė savo aukas despotizmo Molochui, tukstančiais žudama Tolimuose Rytuose. Kartu su kitais ji žada dabar sudraskyti carizmo užmestus retėzius. Jau sugniaužtas liaudies kumštis pasikėlė ant galvos caro tarnų...

Visi laukiame audros. Žada buti perkunai, užmūštieji ir sužeistieji žmonės. Galima laukti maištų, gali net čielos apygardos sulygintos buti su juoda žeme, nes per ilgai kentėjo mūsų darbininkai ir vargingieji sodiečiai, ir per daug jų krutinėj prisirinko keršto. Jau keliose vietose blikstelėjo

zaibas ir nutrenkė caro bernus... Tai jau pradžia!... Dabar tik tvirta revoliucijinė organizacija gali kerštą atkreipti į atsakomą pusę.

Metas, dabar visiems, kam brangi visumenės gerovė, stot ant pozicijos, ir pasistengti, kad liaudies kraujas, kurs turės prasilioti, nesilietu berei kalo ir butų apverstas varguokų naudai.

Mēs Lietuvių Socijal-Demokratų Partija, vadovai Lietuvos darbininkų, jau seniai esam savo vietą užėmę ir varom savo darbą. Žadinom proletarizaciją prie kovos su caro valdžia, organizavome jį po miestus ir kaimus; mēs jam šiandien statom išrišti svarbiausius užduočius busimos Lietuvos gyvenimo:

nuversti caro valdžią ir iškovoti mūsų kraštui politiską autonomiją su seimu Vilniuje, renkamam visuotinu, lygiu, slaptu ir tiesiu balsavimu, be skirtumo tautos, tikėjimo ir lyties; sutverti vietoj despotiskos caro valstybės demokratišką federuotą respubliką, prie kurios Lietuva prisidėtų kaipo lygi, o savo santikius su kaimynais išaiškintų per įgaluotus Vilniaus Įsteigiamojo Seimo atstovus.

Lietuvos intelligentija! Tu geriau už kitus gali atjausti koks sunkus ir svarbus darbas turi but, revoliucijai kilus, padarytas. Lietuvos liaudžiai spēkų užteks: ji daug iškentėjusi dar daugiau gali pakelti puslėtomis savo rankomis.

Bet mūsų Partijai reikia dabar ištempti visas savo spēkas, kad visur minioms parodyti tikusį kelią ir juo vesti. Visam kraštui sukilus sunku bus mums viską apimti, todėl šaukiame visus, kam nuoširdžiai rupi darbo žmonių gerovė, kas ateityje norėtų matyti Lietuvą politiskai laisvą ir de-

mokratiškai sutaisyta, eiti pas mus padėti mums gyvu darbu, pinigų, ginklu. Mēs nepraso me iš jūsų mylistos — reikalaujame pildymo draugijos pareigų... Tik Lietuvos liaudis, laimėjus kovoje, galės visus laisve apdovanoti, ir inteligentiją ir Lietuvos moteris, norinčias sau lygias tiesas įgyti.

Lietuvos jaunumenė! Tavę liaudis laukia ateinančią su gyvu darbu, žodžiu, pasišventimu.

Kovon išvieno su mumis, visi liaudies draugai! Kas šiandien ne su liaudžia, tai eina prieš ją!

Šalin caro valdžią!

Te gyvuoja Revoliucija!

Te gyvuoja Įsteigiamasis Seimas Vilniuje!

Centralinis Lietuvių Socijal-Demokratų Partijos Komitetas.

Vilnius, Birželio m. 1905.

(Prisiūsta iš „Darb. Balso“ red.)

Kersztincziu pulkeliai.

Nuo Red. Gerai mums žinoma ir abelnai įtikima ypata praneša apie besitveriančius Lietuvoj „Kerštincziu pulkelius“, kurie, per tą ypata, atsišaukia į lietuvišką visuomenę, idant paremtų jų darbą.

Tą raštelį — atsišaukimą paduodame ištisai.

Lietuvoje pradėjo tvertis kerštincziu pulkeliai — kuopelės, kurios už tikslą sau pastatę galabinimą nedoriausių šnipų, policijantų, žandarų ir valdininkų. Tie pulkialiai dėlei daugelio priežasčių veikia savystoviai, nebudami po kontrole jokios politiskos partijos. Jau tų pulkelių darbai apsi-reiškė. Tolesnis to darbo varymas reikalauja pinigų, nes reikia turėti geri ginklai, pragyvenimas kelionėje ir kitos išlaidos yra reikalingos. Tikimės, kad mūsų tautiečiai, gyvenanti svetur, kurie numano kaip yra reikalinga kartais prašalinti vienas-kitas revidonas, valdžios tarnas, per daug karštai atsidavęs tarnauti des-

potizmui ir edantis gyvus žmones, — tikimės, kad paremsit kerštincziu pulkelius, dėdami aukas pinigais. Lietuvoj tie pulkeliai veiks ginklu, aukaus savo gyvastį, svetur gyvenanti gali prisidėti prie jų darbo tik pinigais.

Kad nebutų painių, reikia iš anksto pasakyti, jog negali ma garsinti nė kur kerštincziu pulkeliai veikia, nė kiek jų yra; kiek jie gyvuoja, parodys jų darbai. Tas turi but didelėj slapytbėj, nes tokius valdžia kuobaisiausiai persekioja. Todėl joku budu, kol nesugrius despotizmas, negalės buti duota ir apyskaita. Tikimės, jog atsiras bent dalis, kurie užsitikės. Negalime nurodyti ir adreso Europoj, kuriuom galima butų kreipties prie mūsų. Prijaučiantieji lai siunčia pinigus *tiktai* „Vienybės Lietuvninkų“ redakcijai, o ji prisiūs pagal jai suteikto adreso. Siunčiant medžiame pažymėti, jog pinigai „Kerštincziu Pulkeliu“ reikalams paskirti.

2 (15) liepos, 1905.

Politiszkos žinios.

Politiszki sanvaitės nuotikiai.

Revoliucija Maskolijoje.

Idant apstabdyti priešingą valdžiai judėjimą, ministerių komitetas pagarsino išdirbtą rinkimo sistemą, kuri bus užvesta umu laiku Maskolijoje. Pagal tą sistemą, balso rinkimuse neturės kareiviai, svetimtaučiai, moters, gubernatoriai, policija ir toki, kurie neturės turto \$1,500 kaime ir \$850 mieste. Tokiu budu darbininkai ir mazi savininkai negauna balso. Apart to žmonių atstovai neturės tiesos išduoti įstatymus, o galės tik dalyvauti rodoj. Tokiu budu nauja sistema negali nuraminti žmonių, ypačiai beturčių; o ir turtingesnieji nepanorės likti šalyj nuo valdimo. Tuom tarpu ukinkinkai gal buti užganėdinti tik

tada, kada jiems bus išlalyti dvarų laukai. Jie seniai ant jų danti galanda, o dabar prasi-
dėjus abelnam pairimui, rodos, jokia galybė negal juos sulai-
kyt nuo išsidalinimo dvarų. Kasdien ateina naujos zinos apie ukininkų judėjimą. Tuli dvarponiai atidavę liuosnoriai dalį savo žemės, kad išgelbėti dalį savo turto, kiti išdalinę žemę išsikraustė į užrubežę. Vietomis kur dvarponiai bando atsilaikyti savo pajiegoms, ukininkai sudegina dvarą ir išplėšia turtą.

„Novoje Vremia“ garsina pranešimą iš Chersono, jog Mandžurijoje rezervistai labai neramūs, dėl to, kad valdžia visai nesirupina apie jų šeimy-
nas.

Maištininkai nuo „Potemki-
no“ ir „Pobiedonoscevo“, ku-
rie pasidavė valdžiai, dabar
laukia tyrinėjimo ir sėdi kalė-
jime Sevastopolyj. Jų byla bus
svarstoma kariško sudo, kurio
posėdis paskirtas ant 8 d. rug-
ėjo.

Vokietija matomai emė vir-
šų ant Prancuzijos Marocco's
klausime. Prancuzai sutiko ant
konferencijos, kuri tą dalyką
nuspręš. Bet laikas nepaskir-
tas ir prancuzų diplomatai ru-
pinasi kad ta konferencija nie-
kad neįvyktų. Ir kaip rodosi,
teip ir atsitiks.

Reikale susitikimo Viliaus
su caru Vokietijos valdžia pa-
garsino, jog tas pasimatymas
įvyko ant prašymo caro ir kad
karė ir sutaika buvo svarbiau-
sias apsvarstymo dalykas. Vi-
lius davęs rodą susitaikyt ir
tame jis remias Roosevelto po-
litiką.

Anglijos valdžia skelbia, jog
ateinančiose tarybose laikysis
tvirtai savo draugės Japonijos
ir remis ją, nežiurint kokius
reikalavimus ji statytų, norint
jie būtų labai dideli. Ji atsisa-
kė net nuo užmanymo Ameri-
kos diplomatų rupintis apie ka-
rės pertrauką, pavesdama vis-
ką ant rankų Japonų, kaip

jiems yra geriaus veikti. Ang-
lai pritaria japonams, jog per-
trauka tik tada yra galima,
kada tarybų plenipotentai per-
sitiks, jog rusų pasiuntinys
Vitte turi galybę padaryti su-
taiką ant tikramų japonams
sanlygų.

Washingtonas dabar pasi-
darė centru diplomatiškų er-
zeliavimų dėlei suvaziavimo
santaikinės tarybos plenipo-
tentų. Tuomsy atvyko dar tik
japonų pasiuntiniai, kurie at-
silankė New Yorke ir Oyster
Bay pas Rooseveltą. Tarp kit-
ko Kamura paaiškino ameri-
kiečiams apie sanlygas tarybų.
Jie reikalauja atlyginimo ka-
rės kaštų, apie bilijoną dolerių,
paims geležinkelį per Man-
dziuriją, laivus, ką stovi neu-
trališkuose portuose, Liaotung
pussalį, Koreją, Sachaliną, o
Mandžuriją atiduos Kinams,
tik, žinoma, užims ant laiko
užlaikymui tvarkos kaip darė
maskobiai prieš karę. Kinai ir
Koreja atsiliepė, jog jie reika-
lauja balso tarybose, kiteip jie
nepripažįsiant tų punktų su-
tarties, kurie lytėsis jų rube-
zius. Negauna to, kiniečiai pa-
reikalavo \$100,000,000 atlygi-
nimo už sunaikintą laike karės
Mandžurijos turto. Tą sumą
turėtų jiems užmokėti japonai
iš paimtos nuo Maskolijos kon-
tribucijas.

Dėvėitą mėnesį Suv. Valstijos
priėmė 300 stvykusių kiniečių.
Tas parodo, jog boikotas, kurį
kiniečiai suorganizavojo ant
Amerikos pirkinių turėjo gerą
veikmę.

Valstijų sekretorius Taft ir
Roosevelto dukte atsilankė Ja-
ponijoje, kur tapo priimti su
visoms ceremonijoms ir iškil-
me kaip tik karalių šeimynas
papratę priimti. Rooseveltiutę
pasitiko admirolo Togo pati.
Didelės minios rinkosi ant jų
pasitikimo ir kelė ovacijas.

KARĖ.

Maskolijos su Japonija.

Japonai užėmė Aleksand-
rovską ant Siberijos kranto į
ziemius nuo Vladivostoko. Ta
vieta yra netoli puolimo į ma-
res Amuro. Tokiu budu
japonai įgijo progą prisiar-
tinti prie Vladivostoko
upe, kas palengvina labai
pervežimą kariumenės ir amu-
nicijos. Sachalinas dar nevisas
užimtas japonų. Buvo susirė-
mimas pas miestą Rykof, kurį
japonai užėmė po trumpam
mušimui. Tapo užmušta į du
šimtus maskolių, o 500 pateko
į nelaisvę.

Dabar maskoliai labiaus pa-
sitiki ant sutaikos, ne kaip ant
karės. Bet visgi ant žodžio
skelbia, jog maskoliai nepri-
stosę ant jokių žeminančių Ma-
skoliją sanlygų. Orenburgo
popai nusiuntė carui telegra-
mą, kad jis nesitaikytų ant
sunkių sanlygų. Caras atsakė,
jog Maskolija gal pasitikt
ant savo valdono. Jis niekad
nepristosęs ant sanlygų, kurios
galėtų izeisti Maskolijos gar-
bę. Tuom tarpu rupinasi apie
karės pertrauką. Japonai
pertraukos nenori ir jų pasiun-
tinys į Portsmoutho konferen-
ciją skelbia, jog tarybos tik ta-
da gal buti pasekmingos, kada
japonai pradės energiškai ka-
riškas operacijas, sumuš Line-
vyčių ir užims Vladivostoką.

Laikraščiai pritarianti Mas-
kolijos valdžiai išsireiškia kar-
štai priešai nužeminančią sutai-
ką su japonais.

Iš Amerikos.

Elektriškas
vežinas.

Zinomas išradėjas Edison
pranešė reporteriui, jog jis į-
taisęs lengvą ir pigų elektrišką
motorių vežimams. Jis dirbo
ant tų baterijų keletą metų ir
dabar jos esant gatavos. Rude-
nyj bus išstatytos ant parda-

vimo. Vaziavimas elektrišku
vežimu prekiuos tik 58 proc.
prekės arklio.

\$10,000 valkatoms.
Moteriškė Almira Kramer,
Michigane, savo posmertinam
palikime užrašė \$10,000 maiti-
nimui trempų kurie atsilankys
mieste Kalamazavo, Mich. Pa-
gal tą užrašą trempas norintis
gaut pietus tur nueit į policiją
ir išsiimt tikieta su kuriuom
jis gauna pavalgyt restauraci-
joj. Jis teipgi gali gaut karštą
maudynę.

Pavarė išradėją.

Tapo atstatytas nuo vietos
G. Moore, viens iš žemdarby-
tės departamento tyrinėtojų
už tai, kad jie vaisius savo iš-
radimų pakreipė ant naudos
kompanijos, kurioj jo pati nu-
sipirko šerus. Jo bandymai
buvo labai akyvi. Žinoma yra,
jog žemė pasidaro geresnė po
dobilų arba žirnių ir tą išaiš-
kina teip, kad ant šaknų tų
augalų veisiasi gyvūneliai bak-
terijos, kurios ima nitrogeną
stačiai iš oro. G. Moore išrado
budą veisti tas bakterijas ir
siuntinėjo farmeriams, kurie
buvo labai užganėdinti iš bak-
terijos. Bet neseniai buvo ap-
reikšta, kad žemdarbystės de-
partamentas netur daugiaus
bakterijų ir norintieji gal
kreiptis prie kompanijos, kur
prigulėjo pati Dr. Moore.

Epidemija geltono
drugio.

New Orleans Louis, prasipla-
tino geltonasis drugys, kurio
aukos kasdien dauginasi. Mie-
stas paskyrė daktarų komisi-
jos, kurie nusprendė, jog nėra
ko per daug baimintis, nes liga
platinasi tiktai tarp proletari-
jų darbininkų, kurie susigrudę
drėgnose vietose pabalais. Y-
patingai kenčia italai.

Naujas trustas.

Columbus, Ohio, susitvėrė
trustas kompanijų anglies ir
geležinkelių, vertės \$50,000,-
000. Tai bus vienas iš didžiau-
sių anglies kompanijų ant vi-
sos pasaulės.

Anglių
apielinkėse.

Balandžio mėnesį kitų metų išsibaigia laikas sutarties tarp angliakasių ir savininkų kietos anglies kasyklų. Parsieis daryti naują sutartį ir abi pusės rengiasi į karę ir svarsto busentį straiką, kuris gali įvykti. Unijos viršininkas J. Mitchell važinėja po apielinkes agitavodamas darbininkus. Rezoliucija priimta ant susirinkimo anglekasių Scrantone reikalauja 8 valandų darbo dienos, vienodo užmokesčio ir mokėjimo už išdirbtą akmenį. Teipgi pakelimo algos. Kasyklų savininkai tuotarpu sukrovė ir dar krauna milijonus tonų anglies, kad turėti ištekliaus įvykus straikui.

Iš Lietuvos dirvu Amerikoje

Passaic, N. J. Susipratiama pas mus vis eina stipryn, tautiškos organizacijos auga ir bujoja, (čia į S. L. A. priguli 45%, o į T. M. D. 78% čion apsigyvenusių) nežiuript į tą, kad tankiai šviesą ir šilumą užstoja tamsūs audros debesys ir kad dirva čion kieta ir akmenuota.

Dr-tė šv. Jurgio per savo susirinkimą nutarė paremti užmaumą p. Artojaus, kas link įvedimo lietuvių rubrikos į Am. gyventojų surašą ir iš savo tarpo išrinko atstovą Jurgį Linonį 14 Hobart str. Passaic, N. J. *Gulbinas.*

Brooklyn, N. Y. Liepos 17 d. buvo pusmetinis susirinkimas Lietuviško Tautiško Namų (akcionierių? R.) ant 73 Grand str. Protokoliai ir apyskaita pusės metų buvo perskaityta ir visų akcionierių priimta ir patvirtinta. Pirmiausiai likosi paskirta komisija peržiūrėjimui knygų. Parduotų akcijų 85, pinigų bankoj yra \$455,59. Kiekviena akcija iki šiai dienai verta \$5.36, — tai liudija komisija

peržiūrėjimo knygų: A. Lesnauckas, P. Menkevyčius, M. Bučinskas.

Ant susirinkimo akcionierių ir delegatų iš draugysčių atkakó 30, iš kurių buvo renkamas komitetas. Daugumu balsų likosi išrinktas pirmėdžiu V. Vabalavyčius, pagelbininku S. Bendzevyčius, sekretorium V. Simanavyčius, kasierium J. Matijošaitis.

Nutarimai buvo šitoki: parengti žiemos laike per kelis mėnesius didelius susirinkimus, vesti platesnę agitaciją, parengti balių naudai L. T. Namų, parengti ant kitos vasaros ekskursiją pasivažinėti ant vandens, padaryti atsiskaitimus į visas lietuviškas organizacijas Amerikoje ir į pavienes ypatas. Akcijos pasiduoda šiteip: kiekviena akcija prekioja 5 dol., o įtojimo moka 25c. tik prie pirmutinės akcijos. Jokių mokesčių nėra. Carteris yra išmtas New Yorko valstybėj ant 50 tukstančių dolerių ir valstybės inspektorių užžiuri akcijas. Kasierius ir sekretorius — po kaucija kasieriui nevalia laikytis pas save pinigų, kas viršaus kaucijos, ir jie yra sudedami į banką.

T. Name galės atsibut draugysčių ir kliubų ir kitų organizacijų didžiausi susirinkimai bei visoki pasilinksminimai, bus jame ir knygų skaitykla.

Norinti atgaut savo pinigus, gali parduoti savo akciją kitam, pagal jos vertumą, bet su padėvimu aplikacijos į organizaciją. O jei ne, tai akcijos bus priimtos atgal ir pinigai atmokėta. — Į trumpą laiką, kaip matyt, priaugo ant kožuos akcijos po 36c., nes buvo jau du baliai naudai L. T. Namų, tai tuomi atsिमokėjo visi kaštai užlaikymo organizacijos ir pasidarė akcijos didesnės vertės.

Daugiau norinti žinot apie stovį L. T. Namų, tėsikreipia šiuomi adresu:

Sekr. V. Simanavyčia, 73 Grand st, Brooklyn, N.Y.

Susivienijimo L. A. reikalai.

Aukos prisiųstos naudai Kazio Kilikeyčiaus (priguli prie N.13 Atskaitos S.L.A.)

55 kuop. Torrington, Conn.	95
39 kuop. Gilberton, Pa.	1,20
101 kuop. Paterson, N. J.	1,00
59 kuop. Shelton, Conn.	70
61 knop. So. Bethlehem, Pa.	1,25
67 kuop. Luzerne, Pa.	2,15
69 kuop. Rochester, N. J.	1,55
36 kuop. Chicago, Ill.	3,00
56 kuop. Foxcroft, Me.	30
61 kuop. So. Bethlehem, Pa.	50
97 kuop. Clealum, Wash.	1,00

Viso \$13,60

Jonas Skritulskas
S. L. A. kasierius.

Brooklyn, N.Y. Atskaitos N.13 pasakyta, kad Brooklyn 38 kuopa buvo priešinga tautiškiems centams — prie 12 dar 13. Tame p. T. Astromstis turi didelę klaidą, nes mūsų puopa patvirtino tautiškus centus, kad būtų mokama 25, kaip dabartės buvo paduotas įnešimas, kad pereitų metų tautiški centai (12) būtų paskirta revoliucionieriam Lietuvoje, kurie kovoja už laisvę. Tegul p. T. Astramskas perskaito gerai mūsų kuopos įnešimas 20-to seimo ir atšaukia, nes nereikalaunam, kad mūsų kuopai primestų kitų kuopų reikalavimus.

V. Simanavyčia.

Scanton, Pa. Aš buvusias ant 20-to seimo delegatas nuo 24-tos k. Glen Lyon ir Wanamie Pa., esu labai apšmeiztas per p. Mikolainį, kadangi jis parašė į kuopą, kad aš ne pribuvau ant antros sesijos. O tai yra tikras melas. Aš buvau ant kožnos sesijos, net ir liudytojus turiu — Antaną Morkuną iš Wilmerding, Pa., ir Pasecką iš Scrantono, Pa., kurie tai paliudys. Taigi meldžiu guodotino tamistos P. Mikolainio, kad nuimtų nuo manęs tą didelį ir neteisingą apjuodinimą.

O jeigu p. P. Mikolainis, neteisingai, arba per klaidą parašęs, kad aš nebuvo ant

antros sesijos, nenorės atšaukti, arba numesti nuo manęs tą neteisingai uždėtą apšmeizimą, tai priverstas busiu išsiskirti iš tarpo savo draugų S. L. Amerikoj, prie kurio dar ir darbo esu biskį pridėjęs. Toki neteisingi apjuodinimai labai kenkia S. L. A., kadangi žmogus kritikuodamas nieko gero nenuveikia. Šiuom laik pakaks. O jeigu nematysiu ilgai atšaukimo, tai kitu kart daugiau parašysiu.

Su guodone pasilieku buvusis delegatas 20 to seimo S. L. A.

A. Brukas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystė“.

Su šiuomi pranešu draugams, jog lošimas, p. Bagdono padovanoto, paveikslas atsibuvo 19 liepos vakare So. Boston, Mass. Paveikslą išlošė num. 112, kurį turėjo J. Garmus 411 Raleigh str. Bluefield, W. Va. J. Garmus turėjo dešimtį tikių, ir teip ant vieno iš jų papuolė paveikslas. Dabar širdingai dėkavojam p. Bagdonui ir visiem draugam, kurie pasidarbavo, parduodami tikietus. Tikros sumos negalio pranešti, vienok galima manyti, jog surinkom apie šimtą dolerių.

Knygelė „Karė kaimiečių suponais“ jau išsiuntinėta kuopom ir antra rengiama įspaudą, paskutinės vardas „Socializmas ir Darbininkiškas klausymas“. Dabar knygelės išeidinės jau tankiau, nes jau raštų literatiškas komitetas turi po ranka, teipgi ir pinigų kasoje netrūksta. Drangai, dalindami knygeles, nepatingėkite pakalbinti naujų draugų, nes lengviausia prirašyti naujus, kada dalinasi knygelės. Nekurie broliai išniekino kalendorius, kurie buvo išleisti dėl propagandiško siekio. Du tukstančiai tų kalendorių siekė apie 20 dolerių išleidimų.

todėl negalima tikėtis, kad ant jų būtų gražios mergos arba koki papuošimai, kaip ant tų, ką iš bravorų duoda. Negirsiu gražumo kalendorių, „T. M. D.“ išleistų, nes kiekvienas drangas, tikiuosi, gavo, ir perskaitęs mato, jog ten yra pakalbinimas prigulėti prie „T. M. D.“, lietuviški vardai mėnesių, tai vis gi gražiau, ne kaip ožka lipa ant bačkos. Kalendoriai išsiuntinėti į kuopas davė progą kuopoms susirinkti, priminė, jog „T.M.D.“ gyvuoja. Tuom kartu nebesant raštų, būtų ilgu laukti iki šiol knygutės, todėl reikėjo su kuo nors pajudinti ir parodinti, kad gyvuojame.

25 num. „Vienybės L.“ buvom atsišaukę į lietuviškas organizacijas, kad visi išvieno padarytume programą ir lygiai darbuotumėsi ant labo tėvynės, bet ardytojai gavo progą viską paniekinti, nurodydami, jog aš esu kunigų bernas ir prisiūstus reikalavimus, nepatinkančius kunigam išmėtinėsim laukan. Nors negana plačiai, bet rodos suprantamai buvom padavę, kad visų reikalavimai bus priimti ir sulyginti, o kurie nesutiktų, tokius taikinti per susirašinėjimą arba susivažiavimą. Šitas klausymas tokio programo turės išsipildyti anksčiau arba vėliau, nes be tokio mes negausim laisvės dėl mūsų tėvynės ne tik nuo caro, bet ir nuo socialistų, nes žmonės nematydami mūsų tvarkos, neduos savimi valdytis.

M. Paltanavičia prez. T.M.D.

So. Boston, Mass. Liepos 19 d. buvo susirinkimas T. M. D. kuopos kur buvo išdalintos knygutės „Kaimiečių kovos su ponais; teipgi buvo išlaimėjimas paveikslu, leisto T. M. D-ės ant sušelpimo mokslaeivių. Išėmimą čarterio visi sąnariai atrado už reikalingą ir buvo leista ant votų, visi vienu balsu reikalavo čarterio. Išėmimas čarterio buvo gana

ilgai svarstytas, kur būtų geriause ir kokioj valstybėj, po ilgų kalbų patėmyta, kada geriausiai būtų išimti Mass. valstybėj, nes čia yra dar geriausias ir drūtausias sutaisytos tiesos, negu kokioj kitoj valstybėj. Kaucija kasieriaus be čarterio, nieko nereikia, o kada bus čarteris, tada bus gerai ir kokiam atsitikime užtos Suvienytos valstybės už savo tiesas; prieš dabartinių sanlygų mūsų organizacija stovi labai kritikiškai padėjime.

Kuopos viršininkas
K. M. Liubenas.

New Haven, Conn. Liepos 23 d. T. M. D. kuopa apsvarstinėjo pono Paltanavyčios užmanymą apie čarterį ir tt. Mumis rodos, kad tas yra ne užmanymas, bet tiesiai pasikėsinimas ant tų kruvinų centų T. M. D. Mes meldžiame p. P., kad vietoj čarterio, išpildytų savo prizadą, kurį davė užimdama urėdą T. M. D-ės. Ragino visus draugus daugyti sąnarių skaitlių, žadėdamas sutikti po kelias knygutes ant metų ir tt. ir tt. Iš čarterio aplaikys naudą tik jankis, o iš knygutės visi jų skaitytojai tobulius savą protą. Taigi p. P., pildydamas savo duotą žodį aplaikys garbę, o mes skaitydami turėsime dvasišką peną ir tada pinigų kasoj mažai terasis ir apie čarterį nereikalinga svajonė išnyks, teiposgi ir kasieriaus bondsai bus ant tuščio statomi. O juk jie kaštuos Dr-tei keletą dolerių. Taigi vietoj mėtyti nereikalingai, paskirkime mokslieviams, juk jie ir knygutes pagamina. O tą \$40,00 ką p. P. skiria ant čarterio, mes norime juos paskirti kovotojams už Tėvynės laisvę. Kas link atsišaukimų, kuriuos p. P. žada pagupėti, tai meldžiame nuo darbo susilaikyti, nes ne p. P. prie to darbo pašaukimas, bet socialdemokratų. Pažvelgus ant išleistų Bostoniečių

atsišaukimų ir pridėjus T.M.D. kalendorius tai aiškiai matome, kokius atsišaukimus p. P. nori pagaminti. Kada Lietuvos sunęs šaukia moksliečių knygų, tai T. M. D. vyriausybė pakiša mėslo vezimą, beje, atleiskite, atsišaukimus. Tuos sutaisys kun. Žilincas. Mat p. P. turi šokti pagal Žilincos smuiką. Ar p. P. nemato, kad Ž. yra laisvės ir mūsų Tėvynės priešas, jau ir paglemžė per \$100,00 ant to mierio surinktų. Tai, broliai, bukime atsargūs, kad ir mūsų T.M.D. izdo nepaglemžtų.

T. M. D. Kuopa.

New Yorko-Brooklyno kuopa 23 d. liepos nutarė sekančiai:

1. Čarteris ne reikalingas išimti.
2. Pinigai turi but padėti ant vardo T. M. D-ės į banką ir kasierius, kad būtų po kaucija.
3. Iš draugystės kasos paaukaut ant revoliucijos \$50.00.
4. Ant visuomeniškai išleidžiamo laikraščio „Kovos“ paaukauti \$25.00.
5. Artojų užmanymą dėlei statistikos, kad dr-tė remtų kaip reikalinga.
6. Revoliucijos Centr. Komitetui primint, kad darytų didesnį progresą agitatyviškai ir išleistų oficiališkų atsišaukimus.
7. Mūsų kuopa vienbalsiai ištare viešą šlykščią papeiką kun. Žilinskui ir Pėzai už grobimą pinigų suaukautų ant revoliucijos.
8. Kuopa ištare papeikimą prez. Paltanavyčiai už parengimą niekverčių sieninių kalendorių draugystės kaštais.
9. Jei kada spausdint kalendorius, tai prijungti prie tuom laik išleidžiamos knygos.
10. Rengiamą išleisti programą per prez. Paltanavyčių ir kun. Žilinską, buk dėl suvienijimo Lietuvių partijų, laikome už neatsakantį išleisti

D-tės kaštais.

11. Beasant kasoj pinigų, kad Literatiškas Komitetas parupintų rankraščių, išleidimui labiau agitatyviškų knygų. Kuopos Sekr. *A. Lesniauskas.*

Meriden, Conn. Liepos 9 d. 43-ia kuopa T. M. D. laikė savo susirinkimą, užsimokejo ir nutarė, kad centr. kasierius T. M. D. padėtų kauciją nors \$300, kad Brooklyno kuopa teiktųsi paskirti iš savo tarpo 3 apiekunus kasos, kad pinigai būtų padėti per kasierių ir apekunas į banką, tokiu budu nereikėtų T. M. D-tei čarterio.

Knygučių daugiau pasiūsti į Lietuvą dėl išdalavimo. Matant reikalą Centr. Kom. T. M. D. gali padalinti ir beturčiams lietuviams Suvienytose Valst. Literatiškas Komit., matydamas išteklių kasoj, kad pasirupintų išleisti knygelių daugiau ir darbinikiško turinio. 43 kuopos T. M. D.

Raštininkas ir Kasierius.

Shaft, Pa. T.M.D. kuopa laikė nepaprastą susirinkimą dėlei prezidento įnešimų. Nutarimai buvo šioki:

1. Čarterį išimti kuonogreičiausiai ir kasierių pastatyti po kaucija.
 2. Išleidimą atsišaukimų mūsų kuopa atrado už nereikalingą, kadangi socialdemokratų partija tuom užsiima.
 3. Už išleidimą kalendorių, Centrališką Komitetą papeikiame, kadangi be kuopų nutarimo tai padarė.
 4. Carteris turi buti išimtas, kad būtų tinkamas ant visų Suvienytų Valstijų, ne ant vieno šteto.
 5. Knygutės, kad būtų dalinamos ir uždyk. Vien jos gali daugiau naudoti atnešti, ką beguli sudėtos pas knygų.
- J. Sušinskas,
J. Milius,
J. Rudzevycia.*

Nauji sanariai.

Glasgow Škotija.

	šil.	p.
Pet. Brundza	2	6
Vin. Sinkevyčius	2	6
Kaz. Rugienius	2	6
Juoz. Grigaitis	2	6
Vinc. Užkuraitis	2	6
Vin. Kasparavyčia	2	6
Magd. Rugieziūtė	2	6
Shenandoah, Pa.		
Andrius Aleksynas	60	
Mart. Mikulionis	60	
Jonas Bernatonis	60	
Ant. Baltrušaitis	60	
Albin. Miliauckas	60	
T.M.D. Sekr. A. Ramanauckas.		

Gana piautis!!

Gana, ir dar kartą gana, broliai, jums piautis, ne kaipo mūsų vadovams, ne kaipo geriems tėvynainiams, ale kaipo širšems, kaipo tuščios garbės jieškotojams, kurie jau tiesiog sakant be gėdos, be pasigailėjimo savo tėvynės, per pusantrų metų piaunatės tik už tą aš!... Ir pritaikėt, išrinkot, tokį laiką piautis ir prieš Lietuvą neuzsitikėjimą ant savęs užsitraukti, kada jum reiktų rupjitis kuonograziausiam sutikime, harmonijoje, dirbti ir įtekme ant savo žmonių turėt, t. y. tada, kada mūsų Lietuva varguose, ašarose, liepsnose, ir ant galo, kraujuose žusta!... Už tatau aš ne kaipo vadovas, ale kaip vedamasis, — nes nesu taip išsilavinęs, kaip jūs, beskaitydamas jūsų polemikas taip nuliudau, kad net pradeda atsirasti neapykanta mano, prieš jus. Turėkit gėdą ir pasigailėtik mūsų tėvynės jei ne dėl savęs, tai nors dėl mūsų prasčiokėlių. Gal jūs sakysit, kad tai jūs nesipiaunat, tik kritikuojat viens kitą? Ne, ne tiesa, nes aš nors ne esu mokytas, tačiau jau iš dalies atskiriu kritika nuo asabiškumų ir biaurojimų.

Jonas Raulinaitis.

Dėlei westvilliečių aukos.

Visi skaitytojai yra patėmiję iš Nevadovo straipsnio patilpusio „Vienybėj Lietuvninkų“ N22, kaip greit Westvilles kalnakasiai gavo nuo T. M. D. kasieriaus pakvitavonę, kad laiškas iš Moskvos gautas pirmiaus, negu nuo kasieriaus. Čia visi tikėjo, kad yra teisybė Nevadovo.

Štai N24 „Vienybės“, kasierius savo straipsnyje sako, kad gyvas melas Nevadovo, kuris apšmeižęs T. M. D. kasierių.

Kasierius išsiteisino, buk nekaltas esąs, ir, rankas numazgojęs, net reikalauja atšaukimo tos melagystės, arba tegul girdi, parodo pačiai „Vienybei“ tą laišką iš Moskvos. Kam čia rodyti, kad gal visi tautiečiai ištirti; ar buvo melas Nevadovo ir ar yra teisybė J. Naujoko T. M. D. kasieriaus. Tegul „Vienybės“ skaitytojai nemąsto, kad aš esu rašęs Nevadovo straipsnį, arba žinau ypata, kuri rašė, užgaudama kasierių.

Westvilles angliakasių šaka, N811, ant savo reguliariško susirinkimo kovo 10 dieną paaukavo 400 dol. naudai T. M. D. ant išleidimo lietuviškos knygos kas link ištobulinimo arba išaiškinimo supratimo savo darbininkiško padėjimo ir politikos; buvo tokios išlygos paduotos: visi kuopos sanariai, kurių tuom kartu buvo 513, gaus po vieną egzempliorių.

Kovo 14 d. liko pasiūsta T. M. D. kasieriui 400 d. su apašymu draugo Juozo Uzdavinio, delko tuos pinigus aukaujam. Štai 22 d. kovo ateina laiškas iš kur kitar, kuriame užklausia, ar skiriam kiek socialistų reikalams. Tai yra laiškas, ką Nevadovas pavadinno „iš Moskvos“. Taigi čia matysite, kuris meluoja, ar Nevadovas, ar p. J. Naujokas. Jei p. kasierius nerašė tai ypatai, laiško pirmiaus ne kaip

davė atsakymą organizacijai, tai parodau, kad laiškas nuo po Naujoko yra gautas 24 kovo, — taigi dviem dienom pasčiau, kaip ans ką užklausė, ar skiriam dėl socialistų. Taigi čia pasirodo, kad atsakymas arba kvita nuo kasieriaus atėjo į vienuoliktą dieną po siuntimui aukos. O laiškas į New Yorką ima laiko nedaugiau, kaip 26 valandas. Taigi kas čia kaltas. P. Naujokas save išsiteisino, ir ištikro man išrodo keistai, kad Nevadovas tyli; neduodamas atsakymo, pasirodo, kad melagingai aparasė. Tai aš, buvęs sekretorius Local Union N.810, tuo laiku, kaip pinigai buvo aukauti, kaipo tikrai žinantis pranešu gryną teisybę.

A. A. Apanaitis.

Tėvynė pagalbos szaukia.

Atsitikus svarbesniems visuomeniškiems reikalams, tuojaus tautiečiai renka tam tikrą komitetą. Nors tas butinai reikalinga, bet visuomenė turėtų suprast, kad išrinktieji neprivalo but taip apleisti, kaip zuikučiai per motiną, kada pamato, jog jų usai auža, bet privalo darbuotis ir remt dėlei užmieryto darbo, kađangi toks dalykas privalo apeiti ne tik komitetą, bet lygiai ir visuomenę. Rods, gal tuli rokuoja, kad išrinko komitetą, tai pats susidėję rankas sėdės, o kad reikalas su pinigais surištas, tai tegul komitetas tranškysis ir kraustys žmonėms kišenių, ir dėl to išrinktas tapo.

Lietuviška visuomenė, išrinkus Centr. Rev. Šelp. Kom. Am., menkai darbuojasi, it laukdami kaip tinginys balandžio pralupto ir prakąsto. Tik keliose lietuviškose kolonijose, ir tai tik ištikro parinkti keli tautiečiai, širdingai truisiasi; bet diduomenė ir lietuviškos draugystės, tai kaip toli toriams, jiems Lietuvos laisvės ir ekonomiškas klausims ne

apeina, tik susėdę apie nedėguliuotą ugnelę neatkreipdami atydos bulves kepa. Mieli viengenčiai! Jeigu neturite meilės savo brolių ir seserų nuvargintoj Tėvynėj ir atjautimo kaip baisiai jie vargsta po despotiška ranka, po kuria jau ne tik laisvo gyvenimo nėra, bet mirtinas badas marina, sumiukštjkit savo širdis persistatydami po akių, matant savo tėvelius, brolius ir seseles su išdziovintu kunu, kur vos-vos kvėpuoja gyvastis, ir kada jie iš pamatų griaudami tas visas biaurybes reikalauja tavo pašelpos, o tu jos nesuteiktum — apmislyk, ko tu esi vertas? Tokių kankintinių mūsų kožnas turime tėvynėje, nors skirtoje kaleiuoj, nušuntimas pora dolerių giminaičiams dėl pašelpos, tai tik lopas ant suplyšusių kelinių, bet mūsų meskim, nudrėskim tas sulopytas kelines, o naujai stengkimės aprėdyt.

Dėlei tokios šventos kovos, kuri dabar yra ir mūsų Tėvynė apėmus, ir visą Maskoliją, rinkime aukas, už kurias mūsų gausime įrankius papiauti gilas despotiškam siaubunui, o jo kraujas išsisuks, kurį prisurbė iš mūsų brolių ir seserų panagių.

Centr. Rev. Šelp. Kom. yra padaręs savo darbą, kas tik jo priderystei reikėjo, dėlei veikmės link Europiško komiteto ir tt.; kadangi komiteto tuli sanariai tenykėčius, t. y. Lietuvoj ir Maskolijos revoliucionierius, asabiškai pažįsta, tad jau galima tikėtis pilnai, kad atsakančiai darbas yra vedamas; tulus dalykus jūs pats žinote, kad viešai per laikraščius negalima garsint, nes Amerikos lietuviški laikraščiai eina į Maskoliją ir tai per žandarų rankas.

Kadangi čionais yra šventa kova liudies, taigi kaip ir kiek galėdami darbuokimės ir rinkime aukas, siųskime tiesiog centr. kasieriui Dr. J. Šliupui

328 Federal str. Philadelphia, Pa., o nepriimkite vilkus į kumus teip kaip Masačuzės valstijoje lietuviai padarė. Kadangi svietiška despotiška valdžia ir kunigija išvieno liemens išdygę, tai niekad negalima tikėtis, kad kunigai savo antragalvį siaubuną stelbtų, nes pats popiežius išdavė Encikliką katalikiškiems dignitariams, kad užgęstų revoliuciją Maskolijos rybose, tai ko galim tikėtis ir nuo mūsų kunigėlių. Nepaisant, per vargą, per kraują ir dumus zenkim į laisvę šaukdami: Šalin su judošiais, šalin su carais! Į darbą, draugai, lai gyvuoja laisvė!

Liet. Rev. Šelp. K-to patarėjas
J. Naujokas.

Ar negerai būtų?

Užemus Japonams Sahalino salą, ar negerai būtų pajieškoti lietuvių? Ir jeigu jų būtų kiek rastųsi tai aš tikiu, kad jie yra gerų pažiūrų, nes Maskolijos valdžia kitokių galimū sakyt ne nesiusdavo į tokias vietas. Užtatai aš mislinu, kad ne būtų be naudos iš mūsų kam nors užsiimt tuom ir per tarpininkystę Japonijos konsulio, ar kaip nors tiesiog su jais susirašius, palengvint jiems atėjimą į Sup. Val., arba nors būtų juos pastiprint duosioj ir sušelpiti su lietuviškais laikraščiais ir knygom. Aš pasitikiu, kad D. J. Šliupas galėtų (jau norėtų) apie tai pasidaruoti, arba nors patart lietuviškai visuomenei, kokiū būdu galima būtų pasidaruoti.

Jonas Raulinaitis
34 W. Sixth st.
So. Boston, Mass.

Parsiduoda

Hotelis ir namas ant pardavimo, atsišaukite į Centre Hotel salą Plymouth National Bank Plymouth, Pa.

Angliniai operatoriai tiki in uniją.

Jie tą parodo patys vienydamiesi ir veikdami išvien.

Kitus mainų darbininkus gali nekarta išgirsti sakant, kad jie nenorį dėlto pristoti prie unijos, kad jie bijosi, idant operatoriai, kurie juos samdo, nepavarytų jų nuo darbo. Jie sako, kad operatoriai netiki į uniją.

Iš visų neišmintingų išsikalbėjimų nuo unijos šis yra kvailiausias. Pirmųjų pirmiausia, kiekvienas vyras, kuris aukauja savo neprigūlmengumą, užtai kad tas kuris jį samdo, nenori kad jis būtų neprigulmingas, nėra vertas būti pavadintas vyru.

Antra, operatoriai tvirtai tiki į uniją, jie susigėzė į uniją patys, ir gerai ir teisingai yra pasakyta, kad nėra neprigulinčių prie unijos anglinių operatorių. Jie supranta vertęėjimo išvien. Ar ji Alabamos operatoriai neina išvien stengdamiesi parveikti mainierius? Ar Illinojaus operatoriai nesusijungė į draugę, kad nepildyt įstatymo, kuris jiems liepia užmokėti padegikams šuvių? Ar gi operatoriai kietosios anglies nesuvėjo į vienybę per garsiuosius 6 mėnesių streikus 1902 m., kada jie stengėsi pergalėti savo darbininkus? Ar tie operatoriai neina išvien dabar, lygiai kaip ir operatoriai kitų valstijų?

Visa angliakasyklų istorija parodo mainierius, kad geriausia paveizda, kokią susivienijimas atneša naudą, yra patys operatoriai. Jei vienas operatorius nenorėtų mokėti paskirtos mokesčio, kurią kitas mokėtų, jei vienas numuštų mokesčių, kad kita keltų—kur jie nueitų? Butų šidis sumišimas. Prekės būtų nevienodos, vfeni turėtų daugelį žmonių prie darbo, kiti visai neturėtų. Dėlto aiškiai matyt, dėlko jie pats tiki į uniją.

Jei kasyklų darbininkai reikalauja pakėlimo mokesčio, geresnių darbo išlygų arba šio-kio-tokio pagerinimo, tai jei operatoriai nenori jiems to duoti, jie visi išvien susitarę prieštarauja ir visi išvien prieš tai kariauja. Dideli anglies operatoriai, turinti daugybes kasyklų ir tukstančius darbininkų, ir savininkai tik vienos mažos angliakasyklėlės, kurie samdo tik keletą darbininkų, visi dirba išvien, kiekvienas dirbdamas visų naudai.

Jei unija (susivienijimas) yra geras dalykas operatoriam ji yra daug geresnis dalykas mainieriams. Operatoriai turi pirm visko, turtus ir galybę, darbininkai neturi nieko, kaip tik progą susivienyti. Jei operatoriai padaro pinigų susivienydami, tad darbininkai, kurie patys nemato naudos iš unijos, yra akli savo reikaluose. Jiems būtina reikia vienytis, kad apsiginti, kad padaryti šio-kio-tokį progresą. Jie turi susivienyti, jei jie nori kokių pagerinimų, ir visi tie, ką gina, buk jiems nereikėtų vienytis, patys nežinod, ką kalba.

Nauda iš unijos yra teip aiškiai matoma kiekvienam, kas tik norės apsilairyti, kad reikia dideliai stebėtis, jog da yra angliakasių, neprigulinčių prie unijos. Mēs negalime suprasti, kaip gali nors viens žmogus, matydamas, kad jis gali gauti trumpesnes darbo valandas, geresnę mokesčių ir geresnes išlygas prisirašydamas prie unijos, gali nors valandėlę dvejojot su prisirašymu prie unijos arba apleisti progą sustiprinti ir sudrutinti ją. Juo stipresnė bus unija, juo daugiau gero unija gali padaryti darbininkams, tad yra aiški priderystė kiekvieno netik užsimokėt savo mokesčių į uniją ir pačiam prie jos prigulėt, bet ir platinti uniją, kur tik jis gali, nes teip darydamas, tai kaip dėtųsi pats sau pinigus į kišenių.

Nauji rasztai.

Iš istorijos. Kaimiečių kovos su ponais. Sutaisë varguolių bičiuliai. Išleido Tėvynės Mylėtojų Draugystė. Spauda „Vienybės Lietuvinkų“. Plymouth, Pa. 1905.

Šitoje knygutėje ant 60 puslapių tilpo istoriški visiems prieinami aprašymai kaimiečių sukilimų prieš ponus: Anglijoje XIV amžiuje, Majorkoje (Valakuose) Vokietijoje XVI amž. („didžioji kaimiečių karė“), Belgijoje ir Prancuzijoje ir Prūsų Lietuvoje. Abelnai imant tie aprašymai nemažai palyti ir painųjį mokslą apie draugiją. Todėl galima laukti, —ir tas labai būtų geistina,—kad T.M.D. juo toliau juo daugiau ims darbuotis šitoje mokslo apyrbėje—sociologijoje—išleisdama tam tikras knygeles; nes populiorizavimas mokslo apie draugiją gali atnešt nepalyginamą naudą ir laimę tėvynei, kuri yra ne kas kitas, kaip tam tikra žmonių draugija...

Šią knygėlę kiekviens tėvynės mylėtojas perskaitys su atyda, sulygindamas su tuomi, kad ir tėvynė per panašias kančiasėjo ir dar eina.

Lietuvių tauta senovėje ir šiandien. J. Šliupas, M. D. Plymouth, Pa. Spauda ir knaštai „Vienybės Lietuvinkų“.

Vienybės skaitytojai jau turėjo progą susipažint su šituo veikalu, nėra pirmiausia jis spausdinosi Vienybėje, o dabar atspausstas atskirioje knygoj. Šitas 1-mas tomas (da bus du), nuo 462-jų puslapių, apima seniausią gadynę gyvenimo Lietuvių tautos.

Isz visur.

Vengrai atsisako mokėt Austrijai mokesčius ir eiti kariuomenėn, ir nori visai atsikratyti nuo Austrijos valdžios. Mena, kad įvyks kada nors karė tarp Vengrijos ir Austrijos.

Japonijos jureivis gauna iš viešpatystės kasos kasmet 143 rublius, Maskolijos jureivis — 104 rub.; ant maisto jureiviui Japonija išleidžia kasmet 56 rubl., Maskolija 24 rub., prie tam reikia atminti, kad pragyvenimas Japohijoje yra dusyk pigesnis, negu Maskolijoje. Į to vietą Maskolijos admiralas ima pensijos 108,000 rublių ant metų, o Japonijos admiralas Togo tikrai 6,000 rublių.

Sultono pavaldiniai išreiškė jam simpatiją ir ištikimybę dėl bombos eksplodavimo sultono policijoje. Sultonas ant to davė atsakymą, jog jis išsigelbėjo stebuklingu būdu ir tas stebuklas esąs atlyginimas Dievo už sultono gerus darbus ant labo savo pavaldinių.

Maskoliški laikraščiai garina tokį pastebėtiną atsitikimą Kurske. Ant geležinkelio stoties buvo trukis su visiems pažįstamais karais (vagonais), ant kurių parašyta: „8 arkliai arba 40 žmonių“. Tūse karuose buvo sukimšti kareiviai. Viens karas buvo pirmos klasės ir jame sėdėjo aficierius. Viens kareivis pareikalavo nuo aficieriaus, kad duotų daugiau karų, nes negalima esą kvėpuot. Aficierius liepė jį surišti. Kareivis jį išpludo bjauriais žodžiais. Aficierius išsiėmęs kardą nukirto kareiviui galvą. Žmonės matė visą atsitikimą. Pasidarė riksmas. Susinko minia darbininkų, kurie stengėsi išvilkti aficierių iš vagono, bet tas gynėsi su revolveriu ir keletą žmonių pašovė. Tada emė pilt kerosiną ant skudurių, malkų, pakulų ir mest per vagono langus Umu laiku vagonas buvo liepsnose. Iš jo išvilko apanglejusį aficieriaus lavoną. Žandarai ir policija matė tą visą sceną, bet neišdrįso nieko daryti. Atvykęs raitelių švadronas irgi tik pažiūrėjo į tą trukšmą.

D-ras Dukat, rašo į maskolišką laikraštį iš Mandžurijos, jog pasakos apie šiltinės epidemiją kariumenėj yra pramanytos, bet kad tarp kareivių baisiai greit dauginasi skaitlius proto ligų. Pirmiaus tikėjosi, jog pervežimui sergančių ant proto reiks gamti ypatingi trukiai kartą į du mėnesius, dabargi juos perveža 2-3 syk ant sanvaitės. Paprastai kareiviai gauna melancholiją ir ramų proto sumišimą.

Bytom'e, Augštojoj Silezijoje, stoka 158 mokytojų. 46-se vietose butinai ir tuojaus reikalingi mokytojai, bet jų nėra. Kalta tam germanizavimo sistema, kuri įsibiaurėjo net vaikškiems mokytojams.

Rumunijos valdžia Kustendži atidengė suokalbį priešais sultoną. Tapo iškrestti turkų namai, kur surasta daugybė revolverių, šaudyklių ir bombų. Teipgi rado daugybę ginklų ant turkų laivo, kuris stovėjo Rumunijos pakraščiuose.

Pasiremdama ant parlamento nusprendimo, Švedų valdžia užtrauke paskolę ant \$25,000, 000 nuo Švedų Tautiškos Bankos, ir tarptautiško bankierių sindikato. Visą sumą valdžia gaus į metus nuo 1 rugpjūčio.

Herr Erfurt, chemikas Berlyne išrado būdą perduoti radijaus (radium) ypatybes tūlai medegai, kurią jis vadina radiopher. Ta medega esanti labai lengva pagaminti. Ji turint didelę svarbą medecinoje, nes ją galima įčirkšti po oda. Ji turint visas radijaus ypatybes.

Liepos 4 d. šių m. pasimirė garsus prancuzų mokslinčius geografą-socijologą Elisee (Elzeušas) Reclus. Jis parašė 19 tomų „Visuotinos Geografijos“ ir kėlis kitoki is veikalus. Kaip draugijos veikėjas buvo

tikras revoliucionierius, kaip idealistas gaivino svieto pažvalgas grynai anarkistiškas (komunistiškas surėdymas draugijos, nepripažįstančios jokios savo tarpe valdiškos formos ir neprisilaikančios jokių įstatymų).

Numirė Paryžiuje garsus maliorius Jean Jacques Henner, 76 metų.

Panevėžyje 7 liepos vakare minia, susidedanti iš 400 ypatų, ištaisė riaušes; buvo užpulta ant policijos, šaudyta, daužyta langai. Pribuvus kareivių pulkeliui, minia išsiskirstė.

Liepojuj sustraikavo mėsininkai.

Vilniuje darbininkų judėjimas nesiliauja, nuolat atsilaiko susirinkimai. („Ogniwo“).

Iš totorių, ypač iš Volgos apielinkių ir iš Turkestano, maskolių valdžia nori sutverti tam tikrus pulkus, kaip kazokus, slopinimui vien maištų ir visokių sujudimų.

Neseniai mirėsis Alfonsas Rotšildas prieš savo mirtį užrašė 6 milijonus frankų reikalams žydų kolonizacijos, ypatinai pirkimui žemės pačioje Maskolijoje, kiek bus galima įvykdyti čia tą kolonizaciją.

Palengvinimui kasimo Panamos kanalo, koks Mikalojus Drawski valdžiai perstatė savo išrastą naują įtaisą, su kurios pagalba bus deginamos, paverčiamos į gazus uolos, vietoje kasimo ir šaudymo jų. Bus labai greitas darbas.

Odesos gubernatorius išleido atsišaukimą, kur stačiai apkaltina žydus už visus šio laiko maištus ir už laivo „Kniaz Potemkin“ pasipriešinimą (!) Matyt, rengia žydų skerdynes.

Negalėdamas ilgiau kėsti Maskolijos surėdymo, kunigaikštis Potemkin atvažiavo į Suvienytas Valstybas, kaip į laisvą kraštą, kur nori nusipirkti farmą. Sulyg pažvalgu kunig. sakosi esąs Tolstojaus pasekėju.

Atsakymai.

Andriui Vaitiekunui. Ta ypata, kiek matyt, visgi neblogai darbuojasi ir neverta teip aštrios kritikos ir paniekos tik tai už tai, kad jūs matėt vieną sykį girtą. Juk jeigu butume toki aštrus priešai girtuoklių, tai reiktų beveik visus tautiečius, kaip „prastuosius“, teip ir inteligentus ir kunigus pra-keikti!

Lauksime prizadėtų svarbesnių žinių.

Br. B. Bal. Laišką apie Šiaulių demonstraciją gavome, panaudosime. Malonėkit ir toliau atsiųst panašias žinias, iš kur nors sugriebę.

Nepriminėt, ar gražūt laišką, ar ne?—Nesipeikit,—Jūsų rašybai visai nedaug ko truksta.

P. Pseudonimui. Žinia iš Pilviškių tilps ateinančiam num. Malonėkit ir daugiau atsiųst, ir svarbesnių.

Edwardsville, Pa. Local 1138 praneša visiems anglekasiams kurie dirba po Kingstono Col. Co., kad yra nutarta ant mainierių konvencijos Donmore, jog iki 1-mo September gali kiekvienas įsirašyti į mainierių uniją už \$2,00, o toliaus tai bus po 10 dol., tai broliai, velinam jum visiem pasiskubinti. Locolo sekretorius Rodrick Billeskey 184 Slocum ave. Kingston, Pa.

„Vienybės“ redakcija telefonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Lietuviu tauta

senoveje ir szia dien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

ANTRAS TOMAS.

(Tęsa.)

lietuviškų žemių, tep-gi tulos žemės rusiškos. Jau pradžioje 13-to šimtmečio prie Lietuvos prigulėjo Juodoji Rusija su miestais Novogrodkas, Zditovas, Gartinas, Slonimas ir Vilka-viškis, kuri šalis iki pusei 14-to šimtmečio vadinosi dar žeme Krivičių; ją užėmė Ringaudas. Nežiurint į svyravimą dalykų prie Mindovės ir jo įpėdinių, Krivičių žemė pasiliko savastyje didžiųjų Lietuvos kunigaikščių; Vytenio ir Gedimino laikuose valdė ją Dovydas, Gartino storasta, vėliaus-gi Gediminas pavedė ją saviem sunam: Mantvydui ir Karijočiui. Polocko žemė, kaip jau minėjome, tapo per Vytenį nupirkta 1307 m. Regis, Vytenini valdant, Lietuvai teko kunigaikštystės Turovo ir Pinsko. Pastaru Pinsko kunigaikščiu buvo iš giminės Sviatopolko Iziaslavyčius — Jurgis Vladimiravyčius, kurs mirė 1292 m.; tur-but valdymieraujant jo sunni Dimitrui, Lietuva įgyjo Pinsko ir Turovo kunigaikštystes. Gediminas Pinską pavedė savam sunni Norimantui, o Danyla Dmitrevyčius apliuk 1340 m. turėjo valdyboje Ostrogo miestą Volynijoje. Tai-gi Lietuva, užimdama daugiau kaip 5-000 keturkampių my-lių žemės, turėjo nemažą svarbą turėti; vidaus pavietai nuo seniai neparegėjo pas savę neprietelių, ap-art bado ir marų pa-baigoje Vytenio viešpatavimo. Iš to galima numanyti, kaip Lietuva turėjo būti laiminga ir kaip joje kilti tarėjo apšvieta žmonių su liuonu gyvenimo, todėl gi pirklyba ir dailos turėjo zydėti.

Gediminas (1315-1340), brolis Vytenio, ddis kaipo ka-reivis ir garbus kaipo įstatymdavėjas, padėjo grūtą pamatą lietuviškajai viešpatystei. Laikas viešpatavimo Gedimino yra labai akyvas.

Siaurės link savo valstijos Gediminas įgyjo talkininkus tarpe vokiškųjų Baltijoje gyventojų, ir per tųjų tarpininkystę jam teko susinėsti netik su Vokietijos miestais, bet ir su po-pieziūmi. O tai buvo teip: Vokiečiai, galutinai užėmę Latvių žemę pabaigoje 13-to šimtmečio, ėmė savo tarpe nesutikti ir net kariauti. Mat Vidžemyje buvo ypatingas dalykų surėdy-mas: miestas Ryga, prigulėdamas prie Hanzos miestų draugy-stės, skaitė savę neprigulinčiu nuo kardininkų zokono; o zo-konas, matydamas tame kilpas dėl savo mierių, rupinosi Rygą suvaldyti ir, įgyjęs tam tikras privilegijas nuo ciesaoriaus Rudol-pho (1274 m.), jis užsimetė valdymierauti Rygoje; įkurė savo rezidenciją mieste, pastatė keliose vietose apginklinius bokš-tus, užlaikė grūtą įgultinę, siaurindamas miestą tiesas ėmė sa-vintiesi malunus, žuklavimą ir tt. Arkivyskupas ir magistra-tas Rygos priešinosi tokiam zokono elgimuisi, nesutikmė ejo didyn, ir 1297 m. prasidėjo savytarpinės imtynės. Susibarę su zokonu dėl tiesos statymo tilto per Dauguvą, miesčionys už-puolė ant pylės zokono Rygoje, išgriovė ją, kaip ir kitus kar-dininkų pastatytus apsigynimui bokštus, po tam jie swardė zo-kono malunus ir žuklavimo įtaisus, o pagautus mieste ritterius ar sumušė ar į kalėjimą įmetė. Kad Vidžemio magistras Bruno ėmė rinkti kariumenę dėl apmalšymo miesto, miesčio-

nys šaukėsi Lietuvius į pagelbą. Tad 1298 m. į talką pribuvęs Vytenis, drauge su miesčionių pagelba, ėmė zokono pylį Karkus ir išardė, o zokoninkus smarkiai sumušęs pas Treide-nę ir nupustyjęs anų šalį, su dideliu grobiu sugrižo į Lietuvą. Vėliaus rods zokonui pasisekė sumušti pas Neumuehlę Rygė-nus ir Lietuvius, jie apkalino arkivyskupą ir, ėmę jo pylį Rygoje, jie pagrobė turtus ir lobius, ir ant savasties arkivys-kupo bei miesto antdėjo sunkią kontribuciją. 1300 m. tarp ar-kivyskupo ir zokono tapo sutarta sądora: zokonas pavedė savo pylį Rygoje miestui, o miesčionys turėjo išsizadėti sudermės-su Lietuviais ir tosios nebatnaujinti. Bet kas iš to? veikiai vėl zokonas tai su Ryga ėmėsi per ilgus metus, tai bylinėjosi: ar-kivyskupas ir magistratas Rygos vienval skundus siuntinėjo pas popiežių ant zokono, kur, tarp skriaudų jiems daromų per zokoną, jie kaltino zokono godumą kaipo kliutį dėl at-vertimo Lietuvių į krikščionybę; jie nurodė, kad užmačios zo-kono atstumė šalim Mindovę nuo krikščionybės, kad elgimasi zokono palaiko Lietuviuose neapkantą dėl krikščionybės ir to-kiu budu naikina dorišką pamatą krikščionybės. Zokonas-gi ant tų skundų atsiliepė: Lietuviai laikasi stabmeldystės todėl, kad zokono misijonierišką veiklumą tramdo intrigos Rygos magistrato, kurs nesigėdij su stabmeldžiais suderybas daryti su skriauda dėl zokono. Popiežiaus kurija, teip priešingiems viens kitam skundams ateinant, po įtekme visokeriopų padil-ginimų, svarstėsi nusprendime ginčų: kartais kardininkus iš-rado teisiais ir aštriai barė Rygos arkivyskupas, tai vėl peikė elgimasi zokono ir liepė atmainyti savo pasiėlgimą; o 1309 m. popiezius net interdiktą užleido zokoną ir tik po 3 metų inter-diktą atšaukė, kada Avignono dvaras apturėjęs buvo nuo zo-kono gausias dovanas. Per ilgą laiką Lietuvos kunigaikščiai nedalyvauja tuose vaiduose, rasi Vytenis nusiramino tuomi, kad jam zokonas Polocką ir tojo šalį pardavė, prieg tam Vy-teniui ir Gediminui prisiejo kariauti su Prusijos kryževiais. Žemaitija, iš didokos dalies patekusi kryževiams, daug prie-spaudos kentėjo: žmones vienval varinėjo prie darbų statant pylis ar tiesiant kelius; rinko duonį ir kitokias sunkias mo-kestis; savastis niekum nebuvo patikrinta; dorybė mo-terių ir mergų vienval trapiama buvo. Valsčiuose gulėjo įgultinės, ir koznas namas turėjo maitinti po keletą kryževių; nestebėtina, jei tuomet daugelis žemaičių išsikraustė į Lietuvą, Teip tad 1316 m. kryževių zokonas valdymieravo Žemaitijoje. ir prieg tam Levas bei Andrius, „iš dievo mylistos valdymie-rai visos Rusijos“¹⁾, bei Vladimiras, kunigaikštis Volynijos, traukė su kariauna pro Gartėną į Pa-kaunę, idant susitelkti su kryževiais. Rods tuomi laiku Kaunas vokiečiams pasidavė ir Goštautas pateko į nevalę, iš kurios Gediminas veikiai jį iš-pirko už 30.000 auksinių pinigų; bet už tatau Rusai tapo su-laikyti, ir Dovydas buvo ponu Pinskiškės. 1317 m. vokiečiai atliko 3 keliones į Žemaitiją, pavietan Vaiguvos, Pagraudenės (kur Sudargą nupustyjė) ir valsčiuon Talsen. 1318 m. vokiečiai stengėsi paimti Junigėdą ir Bissenę. Tik 1319 m. Lietuviai įsigrudo po vada Dovydo į Natangiją, nors nedaug ką telai-mėjo dėlei pavasario potvynių; už tati pas žemius Gediminas

1) Yra pėdsakas, kad Lietuvos kunigaikštis apie 1316 m. buvo pri-glaudęs prie savų valdynių, atimtą nuo Galičiaus — Volynijos kniazų, Berestjės (Brasčių) skrytį su dalimi buvusios Jatvių žemės (vėliaus teip vadinamą Podlasiją, beje Pagirėnus).

sumušė didį maršalką Heinrichą iš Plocko, o vėliaus kryževius kovoje pergalėjo Medininkų girioje pas Berzulės azerą, kur d. maršalkas Heinrichis krito su visa savo kariūmene¹⁾. Tad kryževiai priversti buvo bėgti iš Žemaitijos, vyliugiai, vadovaujanti zokonui: Pelus, Draikys ir Svirtyla, tapo pagauti ir, Gediminui liepianč nublokšti, ir 1320 m. tapo nutartos suderybos ant 2 metų. Veikiai, 1322 m. Gedimino įtekmė ant Vidzemiaus reikalų atsinaujino, kada Rygos magistratas, skūsdamasi ant priespaudos zokono, prašė Lietuvos valdymiero nesiderybauti su zokonu, be dalyvumo sądermėje archivyškupo ir magistrato, drauge pranešdamas, buk popiežius jam pripažinęs esąs archivyškupą ir miestą neprigulmingais nuo zokono valdymierais. Iš tikrųjų gi buvo visai kiteip: Aviguone buvo perkratomi per popiežių Joną XXII ilgmetiniai vaidai zokono su Rygos archivyškupu, ir popiežius, po įtekmė iškalbingo Vidzemiaus magistro, Karolio von Triez, pripažino neteisiais visus skundus zokono priešgynų. Archivyškupui ir Rygos miesčionims reikėjo pertikrinti su dokumentais krikščionybę vakarų, kad pasielgimas zokono yra vienintele kliutimi dėl platinimosi evangelijos tarp Lietuvių; atnaujinęs susinesimus su Gediminu, magistratas tikėjosi gausis reikalingus dokumentus. Gediminas iš savo pusės velyjo brolautiesi su Ryga, tikėdamasi turėsįs talkininkus tarp nedraugingos zokonui kunigijos ir miestuose Vidzemiaus, per ką jis lengviaus priverstų zokoną susiderinti su Lietuva; prieg tam jam rupėjo iš vakarų gauti naujokus į Lietuvą ir tokiu budu čion įkurti pradžią vakarų kultūros. Tokių abipusių priežasčių dėlei tarp Gedimino ir magistrato Rygos prasidėjo draugiškas diplomatiškas susirašinėjimas. Išėiga to buvo ta, kad Rygos miesčionys va karinėje Europoje pagarsinō 4 gromatas vasarą 1323 m. Tos

1) Dusburgas (III. c. 338) rašo, kad tarpe sūiminių buvo Samijos vaitas Gerhard Rudė ar Rudis, kurį Lietuviai šarvotą pasodinę ant arklio sudegino kaip auką dievams. Tą atsitikimą akyvai aprašo Mikalojus iš Jerosino, gyvenęs XIV amž. Prusuose. Štai kaip sudegino Gerharđą Rudę:

drier manne wapin an
 25150 si im zu male taten
 und uf ein vos in saten (=pasodino)
 gebundin an vir pfele
 nach irer sitten wele
 und trugin holzes dran
 25155 so vil, daz si noch tos und man
 gesen darinne kundin
 und darnach intzundin
 in dem holze ein vuer
 groz und ungehuer
 25160 und vorbrantin in der glut
 den gotis irwelten rittir gut.
 Damite wart irbotin
 ein offer iren goten
 von den heidin um den sie.

Johann von Posilge (Pošilė) aprašinėja kitą tolygią auką: „In derselben cziit uf den sontag czu vastnacht (28 d. vasario 1389 m.) was der erbar here, her Marquart von Raschow, kmpthur czur Mymiel, mit etlichen herrin, der nicht vil was und ouch der lute, die mit ym worin, geryset ken Samaythen. Und sy woren gewarnit von eyne vorreter und sammeltin sich und lyssen sie wol ynczin; und do sie weder uswoldin, do was der snee gross und slugen vier herrn tot und LXVI man, und nomen den komptur in syme harnish, und bunden yn uf sin pferd und sperreten das an die bowme, und machtin eyn fur (ugni) al uomme, und heyligten yn iren goten czu erin und dor czu III ander pfert und XXX brunnyen (šarvų)“.

gromatos, rašytos vardan Gedimino, buvo adresuotos: popiežiui, Dominikonų zokonui, zokonui Minoritų, ir ketvirtoji miestams: Lubekai, Rostokui, Štralsundui, Greifsvaldei, Štetytui, ir gyventojams Gotlando salos. Gromatoje į popiežių Gediminas ketina priimti krikštą, ir jis iktuolaik susilaikęs nuo tokio apskelbimo tikrai dėlto, kad zokonas kryževių jam trukdęs susižinojimą su popiežiumi, perimdamas ant kelio jo paslus ir arzindamas jo žmones neteisiais ir ziauriais darbais. Gromatose, adresuotose zokonams Dominikonų ir Pranciškonų, Gediminas prašė prisiųsti į Lietuvą pamokslininkus ir kunigus, mokančius lietuviškai, dėl platinimo krikščionybės jo žemėje; jis žadėjo dėl pamokslininkų statyti bažnyčias, ant paveizdos jau esančių Vilniuje ir Novgorodke trijų bažnyčių dėl brolijų Dominikonų ir Pranciškonų; ir todėl jis atsišaukęs į šitus zokonus, kad jis nenorįs įleisti į savo valstiją godžių ir ziaurių kunigų, kokius pasiūčia kryževiai. Galiaus gromatoje į Pabaltmarinius miestus Gediminas siulė jų gyventojams valną pirklybą Lietuvos rubežiuose ir, ketindamas priimti krikščionybę, jis kvietė į Lietuvą naujokus visokių luomų: ritterius, remesninkus ir žemdirbius, žadėdamas patikrinti jiems tiesas, suteikti plačias privilegijas ir žemę ant savasties.

Šitos gromatos Gedimino tapo išuintinėtos, kur reikiant, per Rygos magistratą, kurs galvojosi, vardan savo miesto, už jų tikrumą; gromatą į Avignoną popiežiui nuvežė tulas Rygos minykas; jis pranešė, kad Lietuvių paslą, kurs vežė gromatą, ant kelio kryžiškai sulaike ir įmetė į kalėjimą, nors gromata pateko į Rygą ir magistratas ją pasiuntė, kam reikint. Rygos arkivyškupas patvirtino minyko liudyjimą. Teip pagarsintos Gedimino gromatos padarė didelę įspaudą vakaruose Europos. Popiežius per tam tikrą pasiuntinį pranešė linksmą žinią Prancuzijos karaliui — butent jog Lietuvių tauta ketina apsikrikštyti; po tam jis parašė gromatą magystrui kryževių, kur, pranešdamas apie žadus Gedimino, liepė pasilauti kariavus prieš Lietuvą. Gediminui gi popiežius pranešė apie malonų priėmimą jo gromatos ir kad veikiai taps išsiųsti legatsi, kurie paskubins atvertimą Lietuvos į krikščionybę. Nelaukdami popiežiaus legatų pribunant, Vidzemiaus dvasiški valdymierai pasiskubino susitaikyti su Gediminu. Toje sutaukmėje, įvykusioje spalio mėn. 1323 m., dalyvavo arkivyškupas Rygos, vyskupai Ozelio, Terbatos ir Revalio, magistratas Rygos miesto ir daniškas viršininkas Revalio miesto. Noroms—nenoroms pristoti prie sut ikmės turėjo teip gi Vidzemiaus zokonas, prisidingėdamas priešintiesi popiežiaus paliepinimui ir visatinai nuomonei gyventojų. Padėjimas zokono tokiu budu buvo gana sunkus: skundus ir apkaltinimus Rygos arkivyškupo ir magistrato dabar patvirtino su išgalėmis gromatos Gedimino. Iš pradžios zokono valdymierai pakvaito ir nežinojo, ką ir kaip bedaryti: tai mėgino įkalbinėti netikrumą apskelbtų gromatų, tai teisinosi popiežiui, buk jie netrukde Gediminui su juomi susižinoti, tai su pagelba prusiškųjų vyskupų mėgino sutrukdyti suteikas su Lietuva, nors po tam išsiuntė pilnavalnikus dėl pasirašymo po suteikų traktatu, tai galiaus savo nekaltumą jie bandė atrodyti liudyjimais provincijolo prusiškųjų Minoritų; tačiau ne Avignone ne kitur vakaruose zokonui nieks netikėjo: saunorumas zokono, jo palinkimas ant intrigų,

(Toliaus bus.)

Susirinkimai.

Baltimore, Md. T. M. Dr-tės pusmetinis susirinkimas, ir bus knygutės išdalintos N13 „Kaimiečių Kovos su Ponais“. Teipgi T.M.D. yra svarbių reikalų. Užprašom visus kuopkaitlingiausią susirinkti ir naujus atsivesti. Susirinkimas bus 5 d. Rugpiučio, 8 val. vakare Juozo Bindoko svetainėje po No. 655 W. Pratt str. Baltimore, Md. T.M.D. kp. sekr. Pr. Bakutis.

Wanamie, Pa. T. M. D. susirinkimas atsibus 6 d. Rugpiučio 4 valandą po pietų pas Juozą Anskį Glen Lyon, Pa. bus išdalintos knygutės, ir apsvarstyti kiti reikalai.

Komitetas.

Baltimore, Md. S.L.A susirinkimas atsibus 6 d. Rugpiučio nedėlioje 2 rą val. po pietų J. Bindoko svetainėje po No. 655 W. Pratt str.

S.L.A. kp. sekr. Pr. Bakutis.

Pirmas Didelis Piknikas!

Kurį parengia Lietuvių Ukėsu Kliubas New Britain, Conn. ant subatos 12 Rugpiučio (August) Rentschlers Parke gale Asch gatvės, bus tai vienas iš gražiausių pasilinksminimų kokių dar apielinkėj nebuvo, didelė svetainė dėl šokių ir muzikantai pirmos klisos. O prie tam bus visokios zobovos, kaip tai traukimas virvės, bėgimas maišuose ir tt. Visi galės linksmai laiką praleisti kiekvienas bus užganėdintas ir nesigailės įžanga vyrams 25c. moterims dykai.

Užprašo visus širdingai
KOMITETAS.

**Didelis EXCURSION
Piknikas!**

Susivienijusių draugysčių Szv. Mykolo ir Lietuvos Sunų, Wilkes-Barre, Pa. ant HARVEYS LAKE panedėlyje 7 d. Rugpiučio 1905 m. Treinas išeis iš Wilkes-Barre's nuo L. V. dypo 8:00 valandą ryte, o kitas išeis 10:00 val. prieš piet. Nuo Dorranceton treinas išeis 8:15, o kitas 10:15. Iš Luzernes treinas išeis 8:20, o kitas 10:20.

Tikietai į ten ir atgal dėl suaugusių 50c., dėl vaikų 35c.

Muzika lietuviška grajys visiems patinkamus šokius. Užkviėiam visus lietuvius ir lietuviutes, kaip vietinius teip ir iš visos apielinkės pasilinksminiti. KOMITETAS.

Pajieszkojimai.

Reikalingas geras kriaučius, kuris turi paprotį, prie geliuotų drabužių. Tur suprasti maž-kiem angliškos kalbos. Tegul atsilaukia ant adreso: J. K. Lakauckas, 243 Bennett str. Luzerne, Pa.

Vienintelis

Daktaras

**Seno Krajaus,
Albertas Kaufman**

Specialistas nuo visokiu ligu. Gydo net labiausiai užsisenėjusias chroniškas vyrų, moterių ir vaikų ligas.

Mokinęsis didžiausiose špitolėse ir mokslainėse senam krajuje.

Turi diplomą iš krajaus ir Amerikos.

Tukstančius žmonių išgydė be operacijos, kuriems Amerikoniški daktarai norėjo daryti operacijas.

Turi krajavas gyduoles, kurias duoda savo pacientams. Nesiųskitė pinigūs apgavikams, so atėikite čion, o gausite krajavas gyduoles, kurios reikalingos nuo visų ligų.

Galima susišnoketi lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir čekišnai.

43 S. WASHINGTON ST.
WILKES-BARRE, PENN'A.

Naujas Telephone: 1005.
Senas Telephone: 578. M.

— LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS —
„KOVA.“

Talpina pilnas ir teisingas žinutes apie judėjimą darbininkų pasaulyje ir čia Amerikoje. Straipsniai, apysakos, eilės ir kiti visi tilpė rašteliai yra kiekviena užimanti ir pamokinauti. Platinkite, draugai, „Kovą“, vienintelį laikraštį, kurs gina žmonių darbininkų reikalus.

Prekė: ant metų—\$2.00; ant pusės metų—\$1.00. Adesuokite šėip:

„KOVA.“
412 Siegel Str., Philadelphia, Pa.

Antanas Staszauckas,

Laikau puikioje vietoje Saluną, užlaikau skaniausius gėrymus ir kvepenčius Cigarus. Lietuviui nepamirškite atsilankyti pas savo viengentį. No. 2 Cor. Nesbitt ir Broadway st. EAST PLYMOUTH, PA.

**HOTELIS
Jurgio Rekaus,**

318 Cor. Market & Sherman Str. WILKES-BARRE, PA. Jertanuse užėiga dėl lietuvių iš viso miesto. Prie laikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką Likiera, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klisos

Scalp Specialist.

NAUJAUSIAI IŠRASTOS MEDICINOS: Naujaisi mūsų vaistai yra pasėkmingiausi, gydo daugybę ligų. Plaukus tikrai ataugina, slinkimą pleiskanas, papučkus ir daugel kitų ligų su naujaisiu budu Radikal gydymas. [Laboratory: 313 Bedford ave.] Parašykite pas: Prof. J. M. Brundza, New York & Brooklyn.

**PIRMUTINIS LIETUVISZKAS
HOTELIS**

**St. Brundzos ir co.
SCRANTON, PA.**

Kas kartą pas mus apsilankys, Tas niekad nesigraudys. Alus, vynai mūsų gardžiausi, Cigarai iš Turkijos geriausi. Pakeleivingiems nakvynė gražiausia Su valgiais gardžiausiais. Pakeleivius priimam su arkliais ir vežimais.

Tiktai nepamirškite mūsų adreso:

Brundza, Stanovyevia ir Co.
447 PENN AVE. SCRANTON, PA.

A. Maslauckas ir Sunus,

LIETUVISZKI GRABORIAI. Karietos ant veseilių, laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkrausty-mui ir t. t.

415 W. Main Street.
PLYMOUTH, PA.
Naujas Teleponas 7031.

**Puikiausias dirbėjas laikrodžių
Isidor Glou.**

Parduoda laikrodžius steningus ir kieszentinius vyriškus ir moteriškus, žiedus, bransoletas, spilkas ir visokius auksinius daigtus, teipgi užėima jų taisymu. Viskas už pigiausią prekę. 102 Main st. Plymouth, Pa.

Antanas Menczinskas

Laikau puikioje vietoje Saluną, užlaikau skaniausius gėrymus ir kvepenčius Cigarus. Lietuviui nepamirškite atsilankyti pas savo viengentį. 60 East Main Street PLYMOUTH, PA.

**Vartok tiktai
MAURER'S**

RAT-ROACH PASTE

NUO BLAKIU, SKRUSDELIU IR MUSU PRESKAS Nevartok kitų. Pasiidoda tiktai bonkose D. Maurer & Son, 220 N. 8th st Philadelphia, Pa.

Farmos!

Farmos! Farmos! Lietuviai, kurie turite kiek kapi-toto ir norite pirkti savas farmas čia pat New York'o steite, kur žemė gera, išdirbta ir su budinkais, yra dabar mano rankose ir norėčia kad tik lietuviui papultų; jau čia keli lietuviai turi savo farmas; prekė pigi ir duodasi ant išmokėjimo. Cia gaspadoriai pelno su apvyniais, pienu, sviestu, kiaušiniai ir t.t.

Katrie norite dasizinti apie pre-kę ir didumą farmų, tai prašau rašyti pas mane lietuviškai, lenkiškai, ruskai, angliškai arba latviškai, o gausite atsakymą. Prašau įdėti uz 2 c. markę dėl atsakymo. Ge Kleek, Poolville, N. Y.

Dr-as A. Bacevyčia,

GYVENA 187 Ferry st., Newark, N. J. Teleponas L. D. 397 W. Ligonus namteje priima is ryto nuo 8 iki 9.30, ir po piet nuo 4 iki 5 ir nuo 7 iki 8.30 vakare. Teipogi turi ofisą Elizabeth, N. J. 205 First Teleponas 801 J. L. D. Tę ligonus priima kasdien nuo 12 iki 2.30 po piet

J. Stravinekas,

549 Main str. Edwardsville, Pa. Laikau puikioje vietoje Saluną, užlaikau puikiausius gėrymus, alų arielką, vyną ir skaniausius cigarus Nepamirškite atsilankyti pas savo tautietį.